

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЧОРТКІВСЬКИЙ НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПІДПРИЄМНИЦТВА І БІЗНЕСУ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор ЧННІПБ ЗУНУ

Надія КУЛЬЧИЦЬКА

2024 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з науково-
педагогічної роботи
Віктор ОСТРОВЕРХОВ

2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

з дисципліни „Соціально-психологічний практикум”

ступінь вищої освіти – бакалавр

галузь знань – 05 Соціальні та поведінкові науки

спеціальність – 053 Психологія

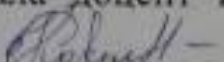
освітньо-професійна програма – „Психологія”

кафедра фундаментальних та спеціальних дисциплін

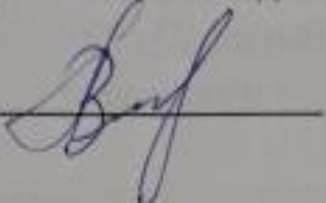
Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції (год.)	Практ. (год.)	ІРС (год.)	Тренінг (год.)	Самоств. робота студ. (год.)	Разом (год.)	Екз. (сем.)
Денна	1	2	30	30	4	8	78	150	2

Чортків – ЗУНУ
2024

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми підготовки бакалавра галузі знань 05 „Соціальні та поведінкові науки” спеціальності 053 „Психологія”, затвердженої Вченою радою ЗУНУ (протокол № 11 від 26.06.2024 р.).

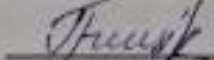
Робочу програму склала доцент кафедри фундаментальних та спеціальних дисциплін Наталія КОСТИШИН

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри фундаментальних та спеціальних дисциплін (протокол № 1 від 28.08.2024 р.)

Завідувач кафедри Людмила ДЕРМАНСЬКА

Розглянуто та схвалено групою забезпечення спеціальності 053 „Психологія” (протокол № 1 від 30.08.24 р.)

Керівник групи Андрій ГІРНЯК
забезпечення спеціальності

Гарант ОПП Тетяна ГРИЦІВ

СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ „Соціально-психологічний практикум”

1. Опис дисципліни „Соціально-психологічний практикум”

Дисципліна „Соціально-психологічний практикум”	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів – 5	галузь знань – 05 „Соціальні та поведінкові науки”	Статус дисципліни обов’язкова Мова навчання українська
Кількість залікових модулів – 5	спеціальність – 053 „Психологія”	Рік підготовки: <i>Денна – 1</i> Семестр: <i>Денна – 2</i>
Кількість змістових модулів – 2	Освітньо-професійна програма – „Психологія”	Лекції: <i>Денна – 30 год.</i> Практичні заняття: <i>Денна – 30 год.</i>
Загальна кількість годин – 150	Ступінь вищої освіти – бакалавр	Самостійна робота: <i>Денна – 78 год.</i> Тренінг- <i>8 год.</i> Індивідуальна робота : <i>Денна – 4 год.</i>
Тижневих годин – 10, з них аудиторних – 4		Вид підсумкового контролю – екзамен

2. Мета і завдання вивчення дисципліни „Соціальнопсихологічний практикум”

2.1. Мета вивчення дисципліни

Забезпечити соціального працівника системою фундаментальних суспільно-гуманітарних знань із психології, соціології, культурології і методології у їх взаємодоповненні на рівнях адекватного сприйняття, ґрунтового наукового розуміння, рефлексивного пояснення та наукового проектування складних соціосистем, а також розширити професійні горизонти їхньої свідомості в інтерпретації соціально-психологічних інновацій та оволодінні технологією їх впровадження у різні сфери суспільного життя.

Об'єктом вивчення курсу є вітакультурний простір соціуму як взаємодоповнення традиційних та інноваційних, індивідуально-психологічних і соціальних систем.

Предмет навчального пізнання – ментально та духовно зорієнтований особистісний розвиток людини, психологічні і соціальні характеристики людини у реаліях повсякдення.

2.2. Завдання вивчення дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни „Соціально-психологічний практикум” є формування студентів системи наукових понять про закони, закономірності, принципи, методи і форми психічної діяльності людини, розвиток особистості, а також оволодіння практичним інструментарієм роботи психолога.

Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- розробка напрямків та програми індивідуальних вмінь самоаналізу, міжособистісних стосунків, спілкування та самореалізації на основі знань про типи темпераменту, характеру, рівні розвитку здібностей, ментальний код;
- досягнення органічного поєднання знань програми курсу із їх виконанням у самопізнанні, самоаналіз, самовдосконаленні;
- розвиток наукового інтересу до вивчення окремих проблем теорії та практики психології шляхом самоосвіти;
- формування умінь і навичок застосування певного мінімуму психологічних засобів, які повинні бути в арсеналі практичного психолога – фахівця;
- ознайомлення студентів з методами психологічних досліджень.

2.3. Найменування та опис компетентностей, формування котрих забезпечує вивчення дисципліни:

СК4. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел.

СК5. Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій.

СК6. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження

СК11. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

2.4. Передумови для вивчення дисципліни

Перелік дисциплін, які мають бути вивчені раніше: Загальна психологія. Філософія. Історія соціальної роботи. Історія та культура України.

2.5. Програмні результати навчання:

ПРН1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання.

ПРН5. Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги.

ПРН6. Формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, дотримуватися процедури дослідження

ПРН12. Складати та реалізовувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів, тощо, відповідно до вимог замовника.

ПРН15. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку

3. Програма навчальної дисципліни:

Змістовий модуль 1.

Психологічний світ людини і культура: обґрунтування взаємодії

Тема 1. Людина і психологічний розвиток особистості

Базові уявлення про психологію як науку. Психологія і психіка як наукові дефініції. Базові уявлення про основи психології, культурології, методології та соціології, що сприяють розвитку в кожного студента глобального світогляду та внутрішньої культури, критичного і творчого мислення, рефлексії та вдалого професійного поєднання у практичній роботі функцій психолога, соціолога, культуролога, дослідника.

Рекомендована література: [2; 4; 5; 6]

Тема 2. Психосоціальна сутність людини

Базові уявлення про людину як продукт біологічної, соціальної і культурної еволюції. Поняття особистості. Поява особистості. Формування особистості (І.Кон). Соціобіологічні концепції. Свідомість і поведінка як характеристики особистості. Біхевіоризм і проблема особистості. Творча природа людини. Взаємовідносини духовного і тілесного, біологічного і соціального в людині. Потреби людини: матеріальні і духовні. Людська діяльність. Основні соціальні феномени життя людини. Праця і трудова діяльність. Поняття соціального наслідування. Види спілкування. Функції спілкування. Особливості соціологічного підходу до людини, предмет і метод соціології.

Рекомендована література: [7; 10; 11; 12]

Тема 3. Людина в системі соціальних відносин

Особливості взаємодії між людьми. Знак, символ, мова. Соціальні групи і соціальні відношення. Поняття соціальної взаємодії. Група як носій соціальних відношень. Ознаки соціальної групи. Типологія соціальних груп, поняття малої групи. Середні і великі групи, локальні-дислокальні, постійні-тимчасові, первинні-вторинні, цільові та критерії їх виділення. Референтні групи. Структура соціальної групи, основні механізми її функціонування. Стійкість соціальної групи. Групова динаміка. Поняття лідерства.

Рекомендована література: [9; 11; 12]

Тема 4. Соціальні ролі, норми і цінності

Поняття соціальної ролі. Статусно-рольові позиції особи. Роль и група. Рольове напруження, причини виникнення, основні типи. Внутрішньорольові та зовнішньорольові конфлікти. Способи вирішення рольових конфліктів. Соціальні норми та цінності. Норми формальні і неформальні. Поняття термінальних та інструментальних цінностей. Загальнолюдські цінності та індивідуальні ціннісні стратегії.

Рекомендована література: [2; 12; 13]

Тема 5. Культура та елементи соціальної поведінки

Поняття культури. Розуміння та сприйняття компромісного вирішення міжособистісних, міжкультурних проблемних і конфліктних ситуацій на засадах поваги, любові, добра, гуманізму.

Рекомендована література: [1; 2; 3; 4; 5]

Змістовий модуль 2.

Психологічні аспекти соціального життя

Тема 6. Особистість як суб'єкт суспільного життя

Соціалізація і виховання особистості. Соціалізація як процесі засвоєння культури. Етапи соціалізації. Фактори соціалізації. Сучасні концепції соціалізації. Особливості соціалізації в традиційному і сучасному суспільствах. Поняття первинної і вторинної соціалізації. Роль референтних груп в процесі соціалізації. Саморегуляція. Поведінка. Самореалізація особистості. Свобода і відповідальність особистості. Загальна характеристика міжособистісних відношень. Конфліктні ситуації і способи їх вирішення.

Рекомендована література: [6; 8; 9; 10]

Тема 7. Проблема свідомості і реалії повсякдення

Проблема відношення свідомості до відображуваної дійсності. Проблема виникнення, генези свідомості. Роль свідомості у перетворенні світу. Фази (ступені) розвитку свідомості за Ж.Піаже. Психоаналіз З.Фрейда. Проблема несвідомого у творчості К.Г.Юнга. Трагування свідомості соціальним психологом, соціологом Е.Фроммом.

Рекомендована література: [5; 6; 9; 10]

Тема 8. Структура і суспільний характер свідомості

Структура свідомості: емоції, мислення, пам'ять, воля. Свідоме і несвідоме. Усвідомлені й неусвідомлені пізнавальні процеси й утворення — відчуття, сприйняття, уявлення, пам'ять, мислення; психічні стани охоплюють емоції, настрої, бадьорість, втомленість тощо; психічні властивості людини: спостережливість, і винахідливість, риси характеру, тип темпераменту тощо.

Рекомендована література: [1; 5; 6; 9]

Тема 9. Цінності, смисли і психологічний світ людини

Культура і мораль, їх взаємозв'язок. Теорія моральності Кольберга, її підтвердження та критика. Культура, виховання дітей, батьківські обов'язки і сім'я.

Стилі батьківської поведінки. Крос-культурні дослідження особливостей виховання. Розмаїття батьківської поведінки як функція економіки. Соціальні спільності і суспільство. Піраміда А.Маслоу. Універсальні і специфічні цінності. Екзистенційний вакуум. Традиції і цінності. Етичні норми. Розуміння та сприйняття етичних норм поведінки відносно інших людей.

Рекомендована література: [6; 7; 11; 12]

Тема 10. Психологія спілкування

Визначення комунікації. Два модуси спілкування: вербальний і невербальний. Відмінності у мовах різних культур: теорія Хомського. Гіпотеза Сепіра-Уорфа. Мова і поведінка: специфічний випадок двомовності. Процеси кодування і декодування. Невербальний код у межах однієї культури. Кроскультурні дослідження невербальної поведінки. Канали, сигнали і повідомлення як компоненти комунікації. Міжкультурна і внутрішньокультурна комунікація. Міжкультурна комунікація і невизначеність. Міжкультурна комунікація і конфлікт. Міжкультурно-комунікативна компетентність. Міжкультурна сензитивність. Врегулювання культурних конфліктів. Здатність до ділових комунікацій у професійній сфері, знання основ вербального і невербального спілкування з метою розв'язання міжкультурних конфліктів і вироблення ефективних навичок роботи в команді.

Рекомендована література: [6; 7; 11; 12]

Тема 11. Психологія психічного та фізичного здоров'я

Культурні відмінності в уявленнях про здоров'я. Здоров'я як відсутність хвороби. Здоров'я – синергія людини і природи. Культура і концепція тіла. Соціокультурний вплив на фізичне здоров'я і розвиток хвороб. Психосоціальні детермінанти здоров'я хвороби. Здоров'я і соціально-економічний статус. Соціальна ізоляція та смертність. Вплив соціальних і психологічних чинників на розвиток і лікування серцево-судинних захворювань. Культура і суїцид. Соціальні чинники суїцидальної поведінки. Вплив культури на уявлення і вірування, пов'язані зі здоров'ям і хворобою. Психологічна модель впливу культури на фізичне здоров'я. Визначення патології: універсальні підходи та культурний релятивізм. Крос-культурні дослідження патологічної поведінки: шизофренії, депресії, соматизації. Показники і прояви культурно-обмежених синдромів, їх класифікація. Культура і оцінка патологічної поведінки. Особливості постановки крос-культурних психіатричних діагнозів за допомогою DSM-IV та ICD-10. Культура і психотерапія. Культура і клінічна підготовка.

Рекомендована література: [6; 8; 11; 13]

Тема 12. Психологія соціальної поведінки і гендеру

Психологічна наука і гендер. Взаємозв'язок гендеру і культури у традиційній психології. Біологічна стать. Психологічна стать. Культура і гендерні стереотипи. Культура, гендерна рольова ідеологія і Я-концепція. Психологічні гендерні відмінності у різних культурах. Агресія як гендерно-формуєчий механізм. Гендерна ідентичність. Вплив культури на гендер. Групова психологія. Культурні відмінності у структурі та формі відносин у групі своїх і групі чужих.

Рекомендована література: [4; 6; 9; 10]

Тема 13. Психологічна та екологічна складові у гармонізації навколишнього середовища

Виникнення екологічної психології, її предмет та завдання. Провідні категорії екологічної психології: екологічна свідомість, середовище, психологічні впливи. Індивідуальна та суспільна екологічна свідомість, їх структура. Класифікація типів середовища. Первинні, вторинні та спільні території (за І. Альтманом).

Рекомендована література: [1; 4; 6; 9; 11]

Тема 14. Психологія індивідуального світу Я людини. Я-концепція особистості

Культура і Я-концепція. Модель опосередкованого впливу культури на дії, поведінку, думки і почуття через Я-концепцію. Критична оцінка концепції незалежного і взаємозалежного “Я”. Дуальні властивості “Я” і вплив культури. Взаємопов’язана та ізольована Я-концепції. Мультикультурні ідентичності. Культура і психологічні процеси розвитку особистості. Теорія соціальноемоційного розвитку Е. Еріксона.

Рекомендована література: [6; 11; 12; 13]

Тема 15. Психологія і ситуація людини

Поняття особистого простору людини. Особистий простір та територіальна поведінка, їх залежність від культурних традицій. Труднощі, які виникають у людини в умовах урбанізованого середовища. Культура, сприймання особистості і привабливість. Культура і атрибуції. Атрибутивні стилі у різних культурах. Культура і конформізм, поступливість, підкорення і співпраця.

Рекомендована література: [5; 6; 8; 9]

**4. Структура залікового кредиту
з дисципліни „ Соціально-психологічний практикум”**

Денна форма навчання

	Кількість годин					
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Індивідуальна робота	Тренінг	Контрольні заходи
Змістовий модуль 1.						
Психологічний світ людини і культура: обґрунтування взаємодії						
Тема 1. Людина і психологічний розвиток особистості	2	2	5	1	3	Поточне опитування, реферати, тестування
Тема 2. Психосоціальна сутність людини	2	2	5			
Тема 3. Людина в системі соціальних відносин	2	2	5			
Тема 4. Соціальні ролі, норми і цінності	2	2	5			
Тема 5. Культура та елементи соціальної поведінки	2	2	5			
Змістовий модуль 2. Психологічні аспекти соціального життя						
Тема 6. Особистість як суб'єкт суспільного життя.	2	2	5	3	5	Поточне опитування, есе
Тема 7. Проблема свідомості і реалії повсякдення	2	2	5			
Тема 8. Структура і суспільний характер свідомості	2	2	5			Заліковий модуль по темах 1-8
Тема 9. Цінності, смисли і психологічний світ людини	2	2	5			
Тема 10. Психологія спілкування	2	2	5			
Тема 11. Психологія психічного та фізичного здоров'я	2	2	5			
Тема 12. Психологія соціальної поведінки і гендеру	2	2	5			
Тема 13. Психологічна та екологічна складові у гармонізації навколишнього середовища	2	2	6			
Тема 14. Психологія індивідуального світу Я людини. Я-концепція особистості	2	2	6			
Тема 15. Психологія і ситуація людини	2	2	6			Заліковий модуль по темах 9-15
ВСЬОГО	30	30	78	4	8	Екзамен

5. Тематика практичних занять

Практичне заняття 1.

Тема: Людина і психологічний розвиток особистості.

Мета: закріпити знання студентів щодо основоположних категорій психології як навчальної дисципліни.

Запитання для обговорення:

1. Місце і роль культури у розвитку психології.
2. Об'єкт, предмет і завдання психології.
3. Основні поняття психології

Дискусійне обговорення питань щодо розвитку особистості в умовах змін життєдіяльності.

Рекомендована література: [2; 4; 5; 6]

Практичне заняття 2.

Тема: Психосоціальна сутність людини.

Мета: закріпити у свідомості студентів розуміння світоглядних універсалій вітакультурної парадигми.

Запитання для обговорення:

1. Психологічне знання та його специфіка.
2. Визначення та інтерпретації культури.
3. Вітакультурний підхід, його принципи і категорії.
4. Змістово-логічне обґрунтування вітакультурної методології.

Моделювання практичних завдань щодо формування та саморозвитку психологічно стійкої особистості.

Рекомендована література: [7; 10; 11; 12]

Практичне заняття 3.

Тема. Людина в системі соціальних відносин

Мета: розширити уявлення та знання студентів з приводу нормативної грамотності і ціннісно-естетичного світобачення.

Запитання для обговорення:

1. Українська ментальність у сфері національної культури.
2. Сфера української ментальності в духовному вимірі людства: концептуальні орієнтири.
3. Структура національного менталітету.
4. Соціум і соціетальна психіка.

Практичні завдання щодо формування стосунків між людьми, опираючись на культурний та ментальний досвід.

Рекомендована література: [9; 11; 12]

Практичне заняття 4.

Тема: Соціальні ролі, норми і цінності.

Мета: закріпити знання студентів про сутність соціальних ролей у суспільному житті, практично відпрацювати прагнення дотримуватися норм, що є загальноприйнятими у суспільстві та відчуття внутрішньої потреби до становлення власної системи цінностей.

Запитання для обговорення:

1. “Школа Ментальності”, основні засади.
2. Модель проектування соціально-культурно-психологічного простору (зміст, досвід)

3. Соціетальні особливості України як самобутнього суспільства.

Дискусійне обговорення питань щодо соціальних ролей, норм і цінностей у суспільному житті українців.

Рекомендована література: [2; 12; 13]

Практичне заняття 5.

Тема: Культура та елементи соціальної поведінки

Мета: Ознайомити студентів із основними інноваціями освітньої системи.

Запитання для обговорення:

1. Модульно-розвивальна система організації освітнього процесу, її принципи та умови реалізації.
2. Теорія, методологія, технологія та експериментальна практика модульно-розвивальної оргсистеми навчання.
3. Аналіз аспектів соціально-культурної доктрини розвитку

Моделювання практичних ситуацій щодо модульно-розвивального навчання, враховуючи вікові особливості людини.

Рекомендована література: [1; 2; 3; 4; 5]

Практичне заняття 6.

Тема: Особистість як суб'єкт суспільного життя.

Мета: відпрацювати основні навички поведінки у виробничих організаціях.

Запитання для обговорення:

1. Організаційна культура і організаційний клімат, їх рівні.
2. Параметри організацій.
3. Типи організацій.
4. Практичні застосування концепції організаційної культури

Практичні завдання щодо формування основних навичок поведінки у виробничих організаціях.

Рекомендована література: [6; 8; 9; 10]

Практичне заняття 7.

Тема: Проблема свідомості і реалії повсякдення.

Мета: розвинути світоглядний інтерес студентів, сформувати компетентність у прийомі рішень.

Запитання для обговорення:

1. Психологічні аспекти теорії прийняття рішень.
2. Основні функції процесу прийняття рішень.
3. Демократична та олігархічна процедури прийняття рішень.
4. Крос-культурні дослідження процесу прийняття рішень.

Моделювання практичних ситуацій, пов'язаних з умінням приймати ефективні та правильні рішення.

Рекомендована література: [5; 6; 9; 10]

Практичне заняття 8.

Тема: Структура і суспільний характер свідомості.

Мета: відпрацювати на практиці норми свідомого ставлення студентів до взаємодії у соціумі.

Запитання для обговорення:

1. Поняття свідомості

2. Структура свідомості
3. Суспільний характер свідомості
4. Культура особистості

Практичні завдання щодо свідомого відношення у соціумі.

Рекомендована література: [1; 5; 6; 9]

Практичне заняття 9.

Тема: Цінності, смисли і психологічний світ людини.

Мета: практично відпрацювати навички адекватної моральної поведінки студентів у соціумі.

Запитання для обговорення:

1. Групова психологія. Групи своїх і чужих.
2. Атрибутивні стилі у різних культурах.
3. Культура, виховання дітей, батьківські обов'язки і сім'я.
4. Культура і мораль.

Моделювання практичних ситуацій щодо відпрацювання норм моральної поведінки людини.

Рекомендована література: [6; 7; 11; 12]

Практичне заняття 10.

Тема: Психологія спілкування.

Мета: розвинути комунікабельність студентів, виробити навички спілкування у групі.

Запитання для обговорення:

1. Культура і мова.
2. Відмінності у мовах різних культур.
3. Культура і невербальна поведінка.
4. Міжкультурна і внутрішньо культурна комунікація.
5. Врегулювання культурних конфліктів.

Практичні завдання з розвитку та вдосконалення вміння культурного спілкування.

Рекомендована література: [6; 7; 11; 12]

Практичне заняття 11.

Тема: Психологія психічного та фізичного здоров'я.

Мета: сформувані у студентів прагнення щодо вдосконалення власного психофізичного стану.

Запитання для обговорення:

1. Культурні відмінності в уявленнях про здоров'я.
2. Соціокультурний вплив на фізичне здоров'я і розвиток хвороб.
3. Вплив культури на уявлення і вірування, пов'язані зі здоров'ям і хворобою.

Практичні завдання щодо покращення психічного здоров'я людини.

Рекомендована література: [6; 8; 11; 13]

Практичне заняття 12.

Тема: Психологія соціальної поведінки і гендеру.

Мета: ознайомити студентів із основними положеннями гендеру, розвинути обізнаність студентів у гендерних відмінностях між чоловіками і жінками.

Запитання для обговорення:

1. Психологічна наука і гендер.
2. Біологічна і психологічна стать.
3. Культура і гендерні стереотипи.
4. Психологічні гендерні відмінності у різних культурах.
5. Гендерна ідентичність.

Дискусійне обговорення питань щодо особливостей та основних гендерних положень.

Рекомендована література: [4; 6; 9; 10]

Практичне заняття 13.

Тема: Психологічна та екологічна складові у гармонізації навколишнього середовища.

Мета: закріпити знання студентів щодо основних понять екології, розвинути екологічне мислення і поведінку

Запитання для обговорення:

1. Виникнення екологічної психології, її предмет та завдання. Біологічна і психологічна стать.
2. Категорії екологічної психології: екологічна свідомість, середовище, психологічні впливи.
3. Індивідуальна та суспільна екологічна свідомість, їх структура.

Дискусійне обговорення впливу екології на поведінку та психіку людини.

Рекомендована література: [1; 4; 6; 9; 11]

Практичне заняття 14.

Тема: Психологія індивідуального світу Я людини. Я-концепція особистості.

Мета: закріпити значення основних положень культурного, духовного розвитку особистості, сутність процесів самовдосконалення.

Запитання для обговорення:

1. Культура і Я-концепція.
2. Модель опосередкованого впливу культури на дії, поведінку, думки і почуття через Я-концепцію.
3. Критична оцінка концепції незалежного і взаємозалежного «Я».
4. Культура і психологічні процеси розвитку особистості.

Практичні завдання щодо розвитку та удосконалення власного Я - образу.

Рекомендована література: [6; 11; 12; 13]

Практичне заняття 15.

Тема: Психологія і ситуація людини.

Мета: практично відпрацювати навички конкретного, ситуативного та аналітичного мислення у студентів.

Запитання для обговорення:

1. Поняття особистого простору людини.
2. Труднощі, які виникають у людини в умовах урбанізованого середовища.
3. Культура і конформізм, поступливість, підкорення і співпраця.

Моделювання практичних ситуацій з розвитку мислення людини в відповідних ситуаціях.

Рекомендована література: [5; 6; 8; 9]

6. Тренінг з дисципліни

Мета тренінгу з дисципліни „Соціально-психологічний практикум” – сформувати у майбутніх фахівців повне і цілісне уявлення про майбутню професійну діяльність і особистість професіонала; розвивати адекватне розуміння самого себе як майбутнього професіонала і зміцнити професійну самооцінку; сформувати чітке уявлення про професійне майбутнє, оптимізувати життєві плани студентів; сприяти усвідомленню студентами своїх особистісних особливостей і творчих можливостей.

Організація і проведення тренінгу

Мета: встановлення позитивного психологічного клімату, розвиток особистісного ресурсу

Структура тренінгу:

1. Підготовчий етап: ознайомлення учасників тренінгу з основними цілями та завданнями тренінгу, форматом тренінгу; знайомство учасників тренінгової групи з тренером та між собою, прояснення очікувань та побоювань учасників групи стосовно тренінгу; встановлення та прийняття правил тренінгової групи.

2. Основна частина: особистісне зростання - (міні-лекція); зняття емоційної напруги; використання позитивних емоцій, які пов'язані з успіхами в минулому та майбутньому для формування нових взаємин; відпрацювання і оволодіння навичками, що допоможуть згуртувати групу; формування установки про значущість своєї особистості; здійснення рефлексій власного Я; проектування програми особистісного зростання («дерево життя»). Розробка анкет.

Методи проведення: міні-лекції, ситуаційно-рольова гра, дидактична гра, ситуаційна гра, ігри-розминки, відпрацювання конкретних умінь та навичок, робота в малих групах, в парах, практичні вправи, рухливі вправи, тестування, рольові ігри.

3. Заключна частина: Підведення підсумків тренінгу, оцінка досягнення цілей тренінгу, відповіді на запитання.

Оцінювання тренінгу здійснюється за 100-бальною шкалою і визначається як сукупність питомої ваги кожної складової: 60% - розробка авторських анкет для проведення тренінгової роботи, оформлення роботи згідно вимог; 40% - оцінка за виконання тренінгового завдання.

7. Самостійна робота

Для успішного вивчення і засвоєння дисципліни „Соціально-психологічний практикум” студенти повинні володіти значним обсягом інформації, частину якої вони отримують і опрацьовують шляхом самостійної роботи. Самостійна робота полягає в опрацюванні навчальної і наукової фахової літератури і може виконуватися студентом у таких формах (за його бажанням):

– у формі письмової розробки психологічного експерименту із презентаційним супроводом;

– підготовки комплексної науково-практичної доповіді із обраної проблематики.

Оцінювання СРС здійснюється за 100-бальною шкалою і визначається як сукупність питомої ваги кожної складової: -80% - виконання відповідного завдання; - 20% - захист виконаного завдання

Тематика для виконання СРС:

1. Способи і стилі життя в сучасному суспільстві
2. Особистість як система ідей
3. Самопізнання і самооцінка в житті людини

4. Стратегії життя як ідеальні орієнтири людської поведінки
5. Соціальна ідентичність та інтеграція у соціальний простір життя
6. Свобода і відповідальність в житті сучасної людини
7. Поняття здоров'я та здорового способу життя
8. Ціннісні виміри людського життя
9. Сенс людського життя і призначення людини
10. Моя життєва позиція
11. Сутнісні прояви людини (діяльність, соціальність, одухотвореність)
12. Життєвий успіх і компетентність
13. Соціальне пізнання і професія соціального працівника
14. Роль ментальності в життєдіяльності суспільства і особи
15. Культура як соціальне народження людини

8. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

У процесі вивчення дисципліни „Соціально-психологічний практикум” використовуються наступні засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- поточне опитування, тестування;
- презентації результатів виконаних завдань;
- оцінювання результатів модульної контрольної роботи;
- оцінювання результатів самостійної роботи студентів;
- оцінювання результатів тренінгу;
- наукова дискусія;
- інші види індивідуальних і групових завдань;
- екзамен.

9. Критерії, форми поточного та підсумкового контролю

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни „Соціально-психологічний практикум” визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3	Модуль 4	Модуль 5
10 %	10 %	10 %	10 %	5%	15%	40%
Поточне оцінювання	Модульний контроль 1	Поточне оцінювання	Модульний контроль 2	Тренінг	Самостійна робота	Екзамен
Оцінюється як середнє арифметичне з оцінок, отриманих по 8 темах		Оцінюється як середнє арифметичне з оцінок, отриманих по 9 темах		Сукупність питомої ваги кожної складової: 60% -розробка авторських анкет для проведення тренінгової роботи, оформлення роботи згідно вимог; 40% - оцінка за виконання тренінгового завдання	Сукупність питомої ваги кожної складової: -80% - виконання відповідного завдання; -20% - захист виконаного завдання.	1. Відповідь на 2 теоретичні запитання, кожне з яких 40 балів. У підсумку 80 балів. 2. Розв'язання 5 тестів по 2 бали за тест – макс. 10 балів 3. Огрунтування 5 суджень по 2 бали = 10 балів
Підсумкова модульна контрольна робота проводиться по 1-8 темах в аудиторії або в системі дистанційного навчання Moodle Теоретичні питання (2 питання по макс 25 балів) Тестові завдання (5 тестів по 5 бали за тест) – макс. 25 балів Огрунтування 5 суджень по 5 бали = 25 балів		Підсумкова модульна контрольна робота проводиться по 9-15 темах в аудиторії або в системі дистанційного навчання Moodle Теоретичні питання (2 питання по макс 25 балів) Тестові завдання (5 тестів по 5 бали за тест) – макс. 25 балів Ситуативна задача 1 – макс. 25 балів				

Шкала оцінювання

За шкалою університету	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90 – 100	відмінно	A (відмінно)
85 – 89	добре	B (дуже добре)
75 – 84		C (добре)
65 – 74	задовільно	D (задовільно)
60 – 64		E (достатньо)
35 – 59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1 – 34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

10. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

№	Найменування	Номер теми
1.	Мультимедійний проектор	1-15
2.	Проекційний екран	1-15
3	Комунікаційне програмне забезпечення (Internet Explorer, Google Chrome, Firefox)	1-15
4	Комунікаційне програмне забезпечення (Zoom) для проведення занять у режимі он-лайн (за необхідності)	1-15
5	Комунікаційна навчальна платформа (Moodle) для організації дистанційного навчання (за необхідності)	1-15
6	Програмне забезпечення: ОС Windows	1-15
7	Інструменти Microsoft Office (Word; Excel; Power Point і т. і.)	1-15

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Практикум з соціально-психологічних досліджень: інструктивно-методичні матеріали / укладач Кириченко В. В. Житомир : ЖДУ імені Івана Франка, 2020. 48 с.
2. Подшивалкіна В.І., Дементьева К.Г. Соціально-психологічний практикум. Видавництво «Сварог». 2019. 104 с.
3. Руденко Л., Сірко Р., Стельмах О., Вавринів О. Методичні засади формування комунікативної культури майбутніх психологів: посібник. Львів, 2020. 71 с.
4. Сенік А. М. Соціальне значення розвитку комунікативної взаємодії між учасниками освітнього процесу закладів вищої освіти засобами тренінгу. Соціальна робота та соціальна освіта. Випуск 2 (7). 2021. Умань. С. 251-258.
5. Сенік А. Професійно-творча самореалізація здобувачів вищої освіти засобами тренінгу. «Молодь і ринок» Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка. № 4 (190) 2021 С.87-91.
6. Соціальна психологія: практикум для студентів бакалаврського рівня спеціальності «Психологія» / Т. М. Третьякова, К. П. Лазор, Ю. В. Форманюк. Одеса : НУ «ОЮА», 2021. 53 с.
7. Соціально-психологічний тренінг: теорія та практика : навч. посіб. / Федотова Т. В., Кульчицька А. В., Мудрик А. Б., Соловей-Лагода О. В. Луцьк : Вежа-Друк, 2020. 168 с.

8. Тренінг соціальних комунікацій: навч.-метод матеріали до вибіркової. навч. дисц. / уклад. З. Крижановська. Луцьк : [б. в.], 2021. 15 с.

9. Хессон Джил. Кишенькова книжка емоційного інтелекту: Невеличкі вправи для інтуїтивного життя / пер. з англ. Є. Бондаренко. Харків : Вид-во «Ранок» : Фабула, 2020. 176 с.

10. Journal of Personality and Social Psychology: URL: <https://www.apa.org/monitor/2021/01/healing-political-divide> 13. Drozd L. V., & Bystrova Yu. O. Features of communication of adolescents with intellectual disabilities in the interpersonal relations. Insight: the psychological dimensions of society, 2020. № 3, P. 123-133. DOI: 10.32999/2663-970X/2020-3-9.